

EUROOPAN PARLAMENTTI

2004

2009

Istuntoasiakirja

A6-0101/2009

25.2.2009

*****III MIETINTÖ**

sovittelukomitean hyväksymästä yhteisestä tekstistä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi meriliikennealan onnettomuuksien tutkinnan peruseriaa-asteista ja direktiivien 1999/35/EY ja 2002/59/EY muuttamisesta (PE-CONS 3723/2008 – C6-0046/2009 – 2005/0240(COD))

Euroopan parlamentin sovittelukomiteavaltuuskunta

Valtuuskunnan puheenjohtaja: Rodi Kratsa-Tsagaropoulou
Esittelijä: Jaromír Kohlíček

Lainsäädäntömenettelyistä käytettävät symbolit

- * Kuulemismenettely
yksinkertainen enemmistö
- **I Yhteistoimintamenettely (ensimmäinen käsittely)
yksinkertainen enemmistö
- **II Yhteistoimintamenettely (toinen käsittely)
*yksinkertainen enemmistö yhteisen kannan hyväksymiseksi
parlamentin jäsenten enemmistö yhteisen kannan hylkäämiseksi tai
tarkistamiseksi*
- *** Hyväksyntämenettely
*parlamentin jäsenten enemmistö lukuun ottamatta EY-sopimuksen
105, 107, 161 ja 300 artiklassa ja EU-sopimuksen 7 artiklassa
tarkoitettuja tapauksia*
- ***I Yhteispäätösmenettely (ensimmäinen käsittely)
yksinkertainen enemmistö
- ***II Yhteispäätösmenettely (toinen käsittely)
*yksinkertainen enemmistö yhteisen kannan hyväksymiseksi
parlamentin jäsenten enemmistö yhteisen kannan hylkäämiseksi tai
tarkistamiseksi*
- ***III Yhteispäätösmenettely (kolmas käsittely)
yksinkertainen enemmistö yhteisen tekstin hyväksymiseksi

(Ilmoitettu menettely perustuu komission esittämään oikeusperustaan.)

SISÄLTÖ

	Sivu
LUONNOS EUROOPAN PARLAMENTIN LAINSÄÄDÄNTÖPÄÄTÖSLAUSELMAKSI.5	
PERUSTELUT	6
ASIAN KÄSITTELY	11

LUONNOS EUROOPAN PARLAMENTIN LAINSÄÄDÄNTÖPÄÄTÖSLAUSELMAKSI

sovittelukomitean hyväksymästä yhteisestä tekstistä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi meriliikennealan onnettomuuksien tutkinnan peruseriaatteista ja direktiivien 1999/35/EY ja 2002/59/EY muuttamisesta (PE-CONS 3723/2008 – C6-0046/2009 – 2005/0240(COD))

(Yhteispäätösmenettely: kolmas käsittely)

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon sovittelukomitean hyväksymän yhteisen tekstin (PE-CONS 3723/2008 – C6-0046/2009),
 - ottaa huomioon ensimmäisessä käsittelyssä esittämänsä kannan¹ komission ehdotuksesta Euroopan parlamentille ja neuvostolle (KOM(2005)0590)
 - ottaa huomioon toisessa käsittelyssä esittämänsä kannan² neuvoston yhteisestä kannasta³,
 - ottaa huomioon komission lausunnon parlamentin tarkistuksista yhteiseen kantaan (KOM(2008)0827)⁴,
 - ottaa huomioon EY:n perustamissopimuksen 251 artiklan 5 kohdan,
 - ottaa huomioon työjärjestyksen 65 artiklan,
 - ottaa huomioon sovittelukomiteavaltuuskunnan mietinnön (A6-0101/2009),
1. hyväksyy yhteisen tekstin;
 2. kehottaa puhemiestä allekirjoittamaan säädöksen yhdessä neuvoston puheenjohtajan kanssa EY:n perustamissopimuksen 254 artiklan 1 kohdan mukaisesti;
 3. kehottaa pääsihteeriä allekirjoittamaan säädöksen tarkistettuaan, että kaikki menettelyt on suoritettu asianmukaisesti, ja julkaisemaan sen yhteisymmärryksessä neuvoston pääsihteerin kanssa Euroopan unionin virallisessa lehdessä;
 4. kehottaa puhemiestä välittämään tämän lainsäädäntöpäätöslauselman neuvostolle ja komissiolle.

¹ EUVL C 74 E, 20.3.2008, s. 546.

² Hyväksytyt tekstit, 24.9.2008, P6_TA(2008)0444.

³ EUVL C 184 E, 22.7.2008, s. 23.

⁴ Ei vielä julkaistu virallisessa lehdessä.

PERUSTELUT

I. Tausta

I 1 Kolmas merenkulkua koskeva paketti

Komissio ehdotti kolmatta merenkulkua koskevaa pakettia (tunnetaan myös Erika III -pakettina) vuoden 2005 lopussa. Paketti oli osa Erika I- ja Erika II -pakettien seuranta, jotka luotiin Erika-aluksen Ranskan edustalla vuonna 1999 Atlantin valtamerellä tapahtuneen onnettomuuden jälkeen. Euroopan parlamentti antoi lisäksi 21. huhtikuuta 2004 päätöslauselman, jonka oli laatinut Prestige-öljytankkerille vuonna 2002 tapahtuneen onnettomuuden jälkeen perustettu meriturvallisuuden parantamista käsittelevä väliaikainen valiokunta.

Kolmannella merenkulkua koskevalla paketilla pyritään tehostamaan EU:n turvallisuuslainsäädäntöä ja saattamaan merkittävät kansainväliset välineet osaksi yhteisön lainsäädäntöä. Siihen kuuluvalla seitsemällä ehdotuksella pyritään ehkäisemään onnettomuuksia (parantamalla Euroopan maiden lippuja koskevaa laatua, tarkastelemalla uudelleen satamavalvontaa koskevaa lainsäädäntöä ja alusliikenteen seuranta ja kohentamalla luokituslaitoksia koskevia sääntöjä) ja varmistamaan tehokas reagointi onnettomuustapauksissa (kehittämällä yhdenmukaistettu järjestelmä onnettomuustutkintaa varten, ottamalla käyttöön matkustajille onnettomuustapauksissa maksettavia korvauksia koskeva järjestelmä ja ottamalla käyttöön sääntöjä, jotka koskevat laivanvarustajien vastuuta ja pakollista vastuujärjestelmää).

I 2 Käsiteltävänä oleva ehdotus

Komissio hyväksyi 23. marraskuuta 2005 ehdotuksen direktiiviksi meriliikennealan onnettomuuksien tutkimuksen peruseriaateista ja direktiivien 1999/35/EY ja 2002/59/EY muuttamisesta. Ehdotus sisälsi merenkulun kolmatta pakettia koskevien muiden ehdotusten tapaan meriturvallisuuden parantamista käsittelevän väliaikaisen valiokunnan (MARE) suosituksia, joissa oltiin erittäin huolestuneita Prestige-onnettomuuden tutkimuksen hyvin hitaasta edistymisestä. Ehdotuksen perustarkoituksena on luoda selkeät ja sitovat EU-tason ohjeet merionnettomuuksien teknisestä tutkinnasta ja keinoista onnettomuuksien ehkäisemiseksi jatkossa. Tätä varten ehdotuksessa annetaan esimerkiksi säännöksiä onnettomuuksien jälkeisistä teknisistä tutkimuksista, kyseisten tutkintojen asemasta ja menetelmistä, raportoinnista, merellä sattuvia vaaratilanteita koskevasta eurooppalaisesta tietokannasta ja turvallisuussuosituksista, joilla pyritään estämään uusia onnettomuuksia.

II Lainsäädäntömenettely ennen sovittelua

II 1 Kolmannen merenkulkua koskevan paketin ensimmäinen ja toinen käsittely

Parlamentti on aina pitänyt merenkulkua koskevaa pakettia nimen omaan pakettina, ja siksi sen yksittäisiä osioita on aina käsitelty yhdessä. Seitsemän ehdotuksen ensimmäinen käsittely järjestettiin maaliskuu-/huhtikuussa 2007. Neuvostossa päästiin kesäkuussa ja marraskuussa 2007 pidetyissä kokouksissa poliittiseen sopimukseen kuudesta ehdotuksesta (ehdotuksia oli tuolloin kaikkiaan kahdeksan, koska yksi niistä oli jaettu direktiiviksi ja asetukseksi). Kaksi ehdotusta (lippuvaltioiden velvoitteista ja siviilioikeudellisesta vastuusta) pysyi kuitenkin jäädytettynä, koska jäsenvaltiot eivät halunneet hyväksyä Euroopan tason lainsäädäntöä

asiassa. Ehdotuksia koskeva lukkiutunut tilanne yritettiin purkaa huhtikuussa 2008, mutta yritys ei onnistunut.

Jäsenvaltiot pyrkivät painostamaan parlamenttia jatkamaan kuutta ehdotusta koskevaa lainsäädäntömenettelyä toimittamalla niistä yhteiset kannat. Lopulta parlamentti taipui tähän lähestymistapaan, jotta asiassa tapahtuisi edistymistä.

Kun yhteiset kannat oli toimitettu kesäkuussa 2008, parlamentti jatkoi kuitenkin neuvoston painostamista, jotta kahden muun asiakokonaisuuden (nk. kateissa oleva kaksikko) suhteen edistyttäisiin. Tämä toteutettiin sisällyttämällä tarkistusten avulla näiden kahden asiakokonaisuuden sisältö pakettiin aktiivisessa käsittelyssä oleviin asiakokonaisuuksiin.

Toisessa käsittelyssä jatkettiin menestyksettä neuvotteluja kuudesta asiakokonaisuudesta. Kateissa olevan kaksikon kohtalo ja eräisiin asiakokonaisuuksiin liittyvät hankaluudet johtivat päätökseen, että toisessa käsittelyssä ei sovita yhdestäkään asiakokonaisuudesta. Parlamentti palautti täysistunnossa kaikkia asiakokonaisuuksia koskevat ensimmäisen käsittelyn tarkistukset ja esitti tarkistuksia, joilla otettiin huomioon kateissa olevan kaksikon asiasisältö. Tämän jälkeen kuusi ehdotusta siirtyi sovitteluvaiheeseen.

II 2 Käsiteltävänä olevan ehdotuksen ensimmäinen ja toinen käsittely

Parlamentti hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä 24 tarkistusta, joissa käsiteltiin onnettomuustutkintaa rikostapauksista erillisinä, tietojen salassapitoa, todistajien suojelemista, tutkintaelimen riippumattomuutta ja toimivaltaa, Euroopan meriturvallisuusviraston osallistumista, tutkinnan käynnistämisen määräaika, rinnakkaisten tutkimusten välttämistä, komiteamenettelyä, merenkulkijoiden oikeudenmukaista kohtelua ja palautemekanismeja. Yhteiseen kantaan sisällytettiin vain muutamia Euroopan parlamentin tarkistuksia, joissa puututtiin lähinnä komiteamenettelyyn. Lisäksi sisällytettiin uusia elementtejä, kuten soveltamisalan rajoittaminen erittäin vakaviin onnettomuuksiin ja joustavampi menettely, jolla jäsenvaltiot velvoitettiin noudattamaan yhteisen menettelyn periaatteita. Neuvotteluja käytiin muiden asiakokonaisuuksien tapaan toisessa käsittelyssä. Tästä asiakokonaisuudesta järjestettiin yksi kolmikantakokous, jossa edistyttiin muutamien vähäpätöisimpien kohtien suhteen.

Parlamentin neuvottelut useimpien ensimmäisessä käsittelyssä esitettyjen tarkistusten palauttamisesta 24. syyskuuta 2008 pidetyssä toisessa käsittelyssä kariutuivat samalla kun useimmat yhteisen kannan uudet elementit hylättiin, koska niillä pyrittiin muuttamaan direktiivi pelkästään sitomattomaksi suositukseksi.

III Sovittelu

III 1 Kolmannen merenkulkua koskevan paketin sovittelu

Parlamentin sovitteluvalluuskunta järjestäytyi hyvin nopeasti 7. lokakuuta 2008 heti 24. syyskuuta 2008 pidetyn toisen käsittelyn äänestyksen jälkeen parlamentin jäsenen Rodi Kratsa-Tsagarouloun johdolla, koska sovittelu haluttiin viedä päätökseen Ranskan puheenjohtajakaudella.

Samalla parlamentin harjoittama painostus neuvostoa kohtaan kateissa olevaa kaksikkoa koskevan sopimuksen aikaan saamiseksi alkoi tuottaa tulosta. Kummastakin asiakokonaisuudesta päästiin poliittiseen sopimukseen kun neuvosto oli pitänyt epävirallisen

kokouksen, jossa käsiteltiin näitä kysymyksiä liikenne- ja matkailuvaliokunnan puheenjohtajan Paolo Costan läsnä ollessa.

Parlamentti ja neuvosto pitivät (4. marraskuuta ja 2. joulukuuta) kaksi kolmikantakokousta ja yhden epävirallisen kokouksen vaikeimmista asiakokonaisuuksista ja neuvottelut vietiin päätökseen sovittelukomiteassa 8. joulukuuta. Parlamentin valtuuskunta kokoontui kahdesti (5. marraskuuta ja 3. joulukuuta) ja lisäksi neuvotteluryhmä järjesti kokouksia, joihin paketin koosta johtuen ottivat poikkeuksellisesti osaa myös liikenne- ja matkailuvaliokunnan koordinaattorit.

Kaikkein hankalimman aineiston (Costan vastuulle kuuluva) viimeisistä avoimiksi jääneistä kysymyksistä päästiin sopimukseen 8. joulukuuta. Parlamentti lähetti samana iltana neuvoston puheenjohtajalle kirjeen, jossa se vakuutti olevansa valmis pääsemään kateissa olevasta kaksikosta sopimukseen toisen käsittelyn varhaisessa vaiheessa, jolloin neuvosto kykeni antamaan kaksi yhteistä kantaa 9. joulukuuta pidetyssä kokouksessa.

Neuvostoa edusti sovittelukomiteassa neuvoston puheenjohtaja ja liikenteestä vastaava Ranskan hallituksen valtiosihteeri Bussereau. Komissiota edusti varapuheenjohtaja Tajani. Tämä osoitti jälleen kerran, että kun neuvottelut ovat hyvin hankalat, mahdollisimman korkean tason poliittinen osallistuminen ja sovittelun dynamiikka voivat kallistaa vaa'an sopimukseen pääsemisen eduksi.

Sovittelun kokonaistulos on parlamentin kannalta hyvin myönteinen. Kateissa olevan kaksikon asia saatiin vietyä päätökseen ja sovittelussa hyväksytyihin teksteihin tehtiin monia parannuksia. Tämä johtui lähinnä jäsenvaltioiden keskinäisestä solidaarisuudesta, sillä ne eivät halunneet viedä yhtään asiakokonaisuutta päätökseen, jos niistä kaikista ei olisi päästy yleiseen sopimukseen.

Merenkulkua koskevan paketin erityisolosuhteet osoittivat kuitenkin, että tilanne ei ole ihanteellinen, jos sama puheenjohtajavaltio vastaa toisen ja kolmannen käsittelyn neuvotteluista. Puheenjohtajavaltion tuntui olevan hyvin hankala vakuuttaa jäsenvaltiot pysyvien edustajien komiteassa yrittämään vielä kerran, koska psykologiselta kannalta neuvottelut olivat jo olleet käynnissä liian pitkään. Parlamentille taas sovittelu merkitsi kokonaan uuden vaiheen käynnistymistä, mutta saman puheenjohtajan alaisuudessa toiminut neuvosto näki asian vain saman vaiheen jatkumona.

III 2 Käsiteltävänä oleva ehdotus sovittelussa

Asiakokonaisuudesta käytävät keskustelut vietiin alustavasti päätökseen 4. marraskuuta ja 2. joulukuuta pidettyjen kolmikantakokousten ja 13. marraskuuta pidetyn epävirallisen kokouksen jälkeen. Asiassa edistyi huomattavasti pysyvien edustajien komitean tekemien uusien ehdotusten jälkeen ja komission yksiköiden ja esittelijän tehtyä kompromissiehdotuksia ennen näitä kokouksia. Tietojen luottamuksellisuutta koskeva kysymys ratkaistiin esittelijän kuultua epävirallisesti Euroopan tietosuojavaltuutettua. Sekä parlamentti että neuvosto hyväksyivät tietosuojavaltuutetun suositukset.

IV Sopimuksen pääkohdat

Sovittelun aikana päästiin kompromissiin useimmista avoimiksi jääneistä kysymyksistä, ja niillä vahvistettiin ja parannettiin huomattavasti direktiivin säännöksiä. Sopimuksen pääkohdat:

- **soveltamisala**: Kun hätäkutsujen sisällyttämistä direktiivin soveltamisalaan koskevat tarkistukset (3, 7, 8, 10, 14, 17 ja 20) oli peruttu, parlamentti sai neuvoston vakuuttuneeksi siitä, että alustava arviointi on tehtävä kaikissa vakavan onnettomuuden tapauksissa (tarkistukset 9, 13, 14, 18 ja 28). Jos tutkintaelin päättää olla tekemättä täysimääräistä turvallisuustutkintaa, päätöksen syyt rekisteröidään, ja tapauksen lyhyt kuvaus sisällytetään merionnettomuuksia koskevaan eurooppalaiseen tietokantaan. Vakavaa onnettomuutta käsittelevää tutkintaa koskevan yksinkertaistetun raportin mahdollisuus poistettiin.
- **Onnettomuustutkintaa koskevat menetelmät** (lähinnä tarkistus 15): Parlamentti sai neuvoston vakuuttuneeksi siitä, että tutkijoiden työn on perustuttava yhteisiin menetelmiin eikä pelkästään yhteisen menetelmän periaatteisiin. Tämä mahdollisuus toteutui kun sovittiin, että tutkija voi poiketa yhteisistä menetelmistä. Tämä on mahdollista vain erityistapauksissa ja tiettyjen olosuhteiden vallitessa. Parlamentti tiukensi lisäksi yhteisiä menetelmiä poistamalla säännöksen, jolla komissiota ja jäsenvaltioita pyydettiin kehittämään ohjeita yhteisten menetelmien soveltamiseen.
- **Tutkintaa koskeva päätös** (lähinnä tarkistukset 16, 18, 19 ja 20): Parlamentti oli ehdottanut alun perin, että useampien jäsenvaltioiden suorittama saman onnettomuuden tutkinta vältettäisiin komission päätöksellä. Neuvottelujen aikana parlamentti hyväksyi, että rinnakkaisia tutkintoja voitaisiin hoitaa poikkeuksellisissa ja asianmukaisesti perustelluissa tapauksissa (esimerkiksi uhrien kansallisuuden, onnettomuustapauksen sijaintipaikan tai aluksen lipun perusteella). Parlamentti kykeni kuitenkin tiukentamaan yhden tutkinnan periaatetta ja määrittelemään rinnakkaisten tutkimusten mahdollisuuden hyvin rajoittavalla tavalla. Neuvosto hyväksyi myös parlamentin tarkistuksen, jolla määrättiin tutkimuksen käynnistämisestä viimeistään kahden kuukauden kuluttua onnettomuudesta.
- **Merenkulkijoiden oikeudenmukainen kohtelu** (tark. 1 ja 33): Tekstiin sisällytettiin samat kohdat kuin Sterckxin aineistoon alusten seurannasta. johdanto-osan kappaleessa korostetaan merenkulkijoiden oikeudenmukaisen kohtelun merkitystä merionnettomuuksien yhteydessä, ja yhdessä artiklassa velvoitetaan jäsenvaltiot ottamaan huomioon asiasta annetut Kansainvälisen merenkulkujärjestön (IMO) ohjeet.
- **todistajien suojele/tietojen luottamuksellisuus** (tarkistukset 12, 22, 23 ja 25): Luottamuksellisuutta koskeva artikla kirjoitettiin uusiksi Euroopan tietosuojavaltuutetun neuvojen mukaisesti. Tekstissä täsmennettiin, että asiassa sovelletaan tietosuojadirektiiviä (tätä varten sisällytettiin standardina johdanto-osan kappale), ja uudella sanamuodolla yhdenmukaistettiin tekstiä tietosuojaa ja asiakirjojen satavuutta koskeviin säännöksiin. Samalla kyettiin perumaan suhteita kolmansiin maihin koskeva tarkistus 25, koska kolmansien maiden kanssa harjoitettavaan tietojen vaihtoon sovelletaan jatkossa tietosuojaa koskevaa direktiiviä. Lisäksi otettiin käyttöön todistajien suojelemista koskeva johdanto-osan kappale.
- **Muut**: Kumpaakin osapuolta tyydyttäviin ratkaisuihin päästiin eräistä muistakin tarkistuksista, jotka koskivat esimerkiksi raportointia ja seurantaa, velvoitetta tietojen toimittamisesta tutkijoille ja viranomaisten vastuuta tutkinnan riippumattomuudesta.

V. Päätelmä

Koska saavutettu sopimus menee paljon pidemmälle kuin oli mahdollista menettelyn aiemmissa vaiheissa, valtuuskunta suosittelee, että parlamentti hyväksyy yhteisen tekstin kolmannessa käsittelyssä.

ASIAN KÄSITTELY

Otsikko	Sovittelukomitean hyväksymästä yhteisestä tekstistä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi meriliikennealan onnettomuuksien tutkinnan peruseriaatteista ja direktiivien 1999/35/EY ja 2002/59/EY muuttamisesta
Viiteasiakirjat	PE-CONS 3723/2008 – C6-0046/2008 – 2005/0240(COD)
Valtuuskunnan puheenjohtaja: varapuhemies	Rodi Kratsa-Tsagaropoulou
Asiasta vastaava valiokunta Puheenjohtaja	TRAN Paolo Costa
Esittelijä(t)	Jaromír Kohlíček
Komission ehdotus	COM(2005)0590 - C6-0056/2006
EP:n 1. käsittely (pvä) – P-numero	25.4.2007 P6_TA(2007)0147
Komission muutettu ehdotus	
Neuvoston yhteinen kanta Ilmoitettu istunnossa (pvä)	5721/5/2008 – C6-0226/2008 19.6.2008
Komission kanta (251 art. 2 kohdan toisen alakohdan kolmas luetelmakohta)	COM(2008)0206
EP:n 2. käsittely (pvä) – P-numero	24.9.2008 P6_TA(2008)0444
Komission lausunto (251 art. 2 kohdan kolmannen alakohdan c alakohta)	COM(2008)0827
Neuvosto vastaanottanut 2. käsittelyn kannan (pvä)	10.10.2008
Neuvoston ilmoitus, ettei se hyväksy kaikkia EP:n tarkistuksia (kirjeen pvä)	27.11.2008
Sovittelukomitean kokoukset	8.12.2008
EP:n valtuuskunnan äänestys (pvä)	8.12.2008
Äänestyksen tulos	+: 14 -: 0 0: 0
Läsnä olleet jäsenet	Paolo Costa, Emanuel Jardim Fernandes, Luis de Grandes Pascual, Georg Jarzembowski, Anne E. Jensen, Rodi Kratsa-Tsagaropoulou, Rosa Miguélez Ramos, Gilles Savary, Brian Simpson, Dirk Sterckx, Silvia-Adriana Țicău, Dominique Vlasto, Corien Wortmann-Kool
Läsnä olleet varajäsenet	Inés Ayala Sender, Renate Sommer
Läsnä olleet sijaiset (178 art. 2 kohta)	
Sopimus sovittelukomiteassa (pvä)	8.12.2008
Sopimus kirjeenvaihtona (pvä)	
Puheenjohtajat totesivat yhteisen tekstin hyväksytyksi ja toimittivat sen EP:lle ja neuvostolle (pvä)	3.2.2009
Jätetty käsiteltäväksi (pvä)	25.2.2009
Huomautuksia (saatavilla vain yhdellä kielellä)	...

MÄÄRÄAJAN PIDENTÄMINEN

Neuvoston 2. käsittelyn määräaika	0.0.0000
Sovittelukomitean koolle kutsumisen määräaika	0.0.0000
Pyynnön esittänyt toimitus – päivä	[Neuvosto] – 0.0.0000
Sovittelukomitealle annettu määräaika	3.2.2009
Pyynnön esittänyt toimitus – päivä	[EP] – 19.1.2009
Säädöksen hyväksymisen määräaika	0.0.0000
Pyynnön esittänyt toimitus – päivä	[Neuvosto] – 0.0.0000